

همایش تجلیل از پژوهشگران برتر مؤسسه امام خمینی (ره)

۱۲ اصطلاحنامه فلسفه سیاسی
آماده انتشار است

۱۰ تحریف جدی تورات قبل از
نزول قرآن کریم

۶ برگزاری همایش ملی «علم
اجتماعی مسلمین»

جناب حج اسلام آقایان، سید مهدی نویان،
رضا کشاورز سیاهپوش، حامد اسماعیلی مهر

موفقت تحسین برانگیز کسب جایزه تحصیلی سال
(۹۵-۹۶) بنیاد ملی نخبگان به عنوان دانشجویمان صاحب
استعداد برتر را به شما و کلیه اساتید و مسئولان مؤسسه
آموزشی و پژوهشی امام خمینی تبریک می گویم.
توفیقات روزافزون برای کلیه دانش پژوهان آرزو
داریم.

روابط عمومی مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)

فهرست مطالب

تقویت فقه اجتماعی
و خودسازی دوال
حوزه انقلابی اند

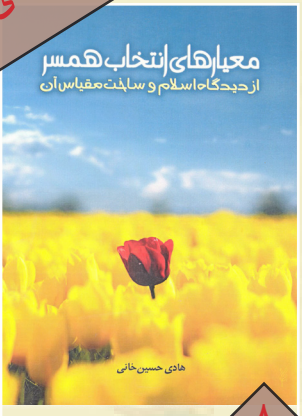
۴

چکیده مقالات
همایش «ملی علم
اجتماعی مسلمین»

۶

تازه های کتاب

۸

تازه های مجلات

۹

همایش نیم روزه
«جایگاه مذاکره با
دشمن در سیره اهل
بیت (ع)»

۱۱

نشست علمی «حوزه
و وظایف رسانه ای»

۱۱

علامه مصباح یزدی:

تقویت فقه اجتماعی و خودسازی دو بال حوزه انقلابی‌اند

لطمه‌ای به ولایت‌فقیه وارد شود، به اصل انقلاب، بلکه به اسلام ضربه‌ای مهلک وارد می‌شود؛ چرا که اگر عمود خیمه‌ای بیفتد، دیگر خیمه‌ای نخواهد ماند.

عضو جامعه مدرسین با بیان این که بعد از گذشت بیش از ۵۰ سال از شروع نهضت اسلامی، هنوز نتوانسته ایم ابعاد مختلف ولایت‌فقیه را تبیین کنیم، ادامه داد: لذا اولین وظیفه، شناخت اسلام به عنوان یک کل هماهنگ جامع به همراه احکام اجتماعی آن است، و هر چه معرفت افراد در این زمینه بیشتر شود، آسیب‌پذیری نظام کمتر می‌شود. وی با اشاره به این که هر چند معرفت لازم است، اما کافی نیست، افزود: چه بسیار کسانی که به مسأله‌ای علم دارند، اما مخالف علم خود عمل می‌کنند؛ لذا علاوه بر علم، انگیزه صحیح هم لازم است؛ از این رو خودسازی تکلیف دوم است.

ایشان با تأکید بر نقش دنیاطلبی در انحرافات عملی، افزود: بر کسی پوشیده نیست که طبق تاریخ، عمر سعد هرگز گمان هم نمی‌کرد که برای مقابله و کشتن سیدالشهدا (علیه‌السلام) اقدام کند، اما وقتی حکومت ری در مقابل کشتن حسین (علیه‌السلام) قرار گرفت، تردید کرد و بعد از تأمل، جنگ با سیدالشهدا (علیه‌السلام) را پذیرفت. عضو جامعه مدرسین، بصیرت را در کنار علم و خودسازی به عنوان شاخص سوم یک فرد انقلابی مورد تأکید قرار داد و افزود: چه بسیار افراد متقی و عالمی که به خاطر عدم شناخت از جامعه و بصیرت لازم، می‌توانند به آلت دست دشمنان اسلام تبدیل شوند.

استاد اخلاق حوزه علمیه قم عوامل نفسانی، از جمله آسایش‌طلبی، را از موانع انقلابی‌ماندن حوزه دانست و افزود: روح تنبلی و آسایش‌طلبی سبب می‌شود که فرد دنبال اموری که زحمت و خطر جانی، مالی و آبرویی دارد، نرود؛ زیرا دوست دارد در نهایت احترام بوده، جایگاه دینی خود را هم داشته باشد.

علامه مصباح یزدی در پایان اظهار داشت: اگر بخواهیم حوزه علمیه انقلابی‌بماند، در دو زمینه باید کار شود؛ اول این که فقه اجتماعی اسلام را تقویت کنیم و طبیعتاً این فعالیت، از یک طرف مبانی علمی و اعتقادی آن، و از سوی دیگر، بصیرت سیاسی در عمل را شامل می‌شود؛ و دوم این که خودسازی کرده و با هوای نفس، آسایش‌طلبی و راحت‌طلبی خود مبارزه کنیم.

و نظایر آن، اصلاً امری دینی تلقی نمی‌شد. آیت‌الله مصباح یزدی با اشاره به این که در دوران محمدرضا نیز مقابله با دین و تمسخر و توهین به افراد متدین ادامه داشت، افزود: امام (ره) حرکتی را شروع کردند، و این امر با سخنرانی‌ها، اعلامیه‌ها و نامه‌نگاری به مقامات مملکتی، سازمان‌های بین‌المللی و علمای دیگر ادامه پیدا کرد، و برخی علما و مراجع نیز با اختلاف مراتب، به حمایت برخاستند تا این که نهایتاً بعد از ۱۵ سال، این حرکت به ثمر نشست و انقلاب اسلامی پیروز شد و نظام اسلامی در ایران مسقر شد.

وی با اشاره به این که نهضت اسلامی توسط یک عالم حوزه که مورد احترام همگان قرار داشت، صورت گرفت، ادامه داد: آن چه برای حوزه‌های علمیه جای افتخار است، این است که علما علیرغم همه اختلاف نظرها، وقتی پای دین به میان آمد، به خوبی همراهی کرده و ایستادند. وی با اشاره به تغییر نگرشی که همراه با نهضت اسلامی در جامعه پدید آمد، گفت: امام (ره) نگرش‌ها به دین را که مقوله‌ای فردی تلقی می‌شد، تغییر داد، و نیمی از احکام اسلام (احکام اجتماعی) را که سال‌ها به فراموشی سپرده شده بود، احیا کرد.

آیت‌الله مصباح یزدی ستون خیمه انقلاب را ولایت‌فقیه دانست و افزود: اگر کمترین

به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی آثار حضرت آیت‌الله مصباح یزدی، رئیس مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) در سی‌ودومین نشست انجمن فارغ‌التحصیلان این مؤسسه، با اشاره به موضوع نشست با عنوان «راهکاری‌های انقلابی‌ماندن حوزه» اظهار داشت: این موضوع دارای پیش‌فرض‌هایی است، از جمله این که انقلابی صورت گرفته که خدایسپندانه است و بقای آن اهمیت دارد، و به خاطر همین اهمیت، نهادهای مؤثر در انقلاب، از جمله حوزه علمیه، لازم است که انقلابی‌بمانند.

آیت‌الله محمد تقی مصباح یزدی با اشاره به شروع نهضت امام خمینی (ره) از سال ۴۲ اظهار داشت: همان گونه که تحقق انقلاب مرهون روحانیت و به خصوص شخص حضرت امام (ره) بود، بقای آن نیز در گرو حضور فعال روحانیت است؛ از همین‌روست که مقام معظم رهبری انقلابی‌نماندن حوزه را سبب تهدید جدی نظام اسلامی می‌دانند؛ چراکه با جدا شدن حوزه از انقلاب، نظام، اسلامیتش را از دست می‌دهد.

عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم با بیان این که تحقق نهضت اسلامی مرهون تغییر نگرشی بود که حضرت امام درباره مسائل دین و اجتماع به وجود آورد، ادامه داد: در گذشته، دین تنها منحصر در امور فردی مانند نماز و روزه و عزاداری بود، و مبارزه با ظلم و کفر و استعمار

علامه مصباح یزدی:

اجر عملی که در جهت اعتلای اسلام انجام شود، قابل مقایسه با هیچ عملی نیست

شمایی که در نظام اسلامی خدمت می‌کنید، هر چه اخلاص و معرفت خود را افزایش دهید، اجر بالاتری از کار خود می‌برید و هر عملی که برای خدا و به نیت اعتلای نظام اسلامی انجام دهید، از اجر و پاداش بیشتری بهره‌مند می‌شوید. گفتنی است این دیدار در تاریخ ۲۰ آذرماه در تالار مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی(ره) آموزشی و پژوهشی امام خمینی(ره) برگزار شد.

ضربه حضرت علی علیه‌السلام از عبادت همه عالمیان بالاتر رود، معرفت و اخلاص آن حضرت بود. وی افزود: هر چه معرفت و اخلاص فرد هنگام انجام عمل بیشتر باشد، ارزش و اجر معنوی آن افزایش می‌یابد؛ در مقابل، بر اساس آنچه از آیات قرآن استفاده می‌شود، کاری که اخلاص در آن نباشد «هباء منثورا» است. آیت‌الله مصباح یزدی در پایان یادآور شد:

استاد اخلاق حوزه علمیه ضمن تفصیل نیات مختلف برای تقویت نظام، اظهار داشت: گاهی تقویت نظام به پشتوانه عرق ملی و میهن‌پرستی است، گاهی نیز این کار به‌خاطر این که کشور، متعلق به امام زمان -صلوات‌الله علیه- است و با هدف اعتلای اسلام و خدمت به شیعه انجام می‌شود. یقیناً با این نیت، اجر و ارزش عمل شخص قابل مقایسه با نیت‌های دیگر نیست.

به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی آثار حضرت آیت‌الله مصباح یزدی، رئیس مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی(ره) در جمع گروهی از فرماندهان و مدیران ناجا، خدمتگزاری در نظامی که زمینه‌ساز ظهور است را مایه افتخار خواند.

ایشان با اشاره به این که نوع کارها و مسئولیت‌ها از لحاظ موقعیت و ارزش بسیار متفاوت است، خاطرنشان کرد: گاهی یک عمل با یک حجم مشخص از زمان، کار و فعالیت، در مقایسه با کار مشابه دیگر ارزش و اجر متفاوتی را به‌دنبال دارد.

علامه مصباح یزدی یادآور شد: ارزش یک کار بیش از آن که به حجم و مدت زمان آن بستگی داشته باشد، به نیت عامل آن برمی‌گردد.

وی افزود: مراتب نیت افراد نیز در اجر معنوی کار دخیل است. بر همین اساس هرچند فعالیت شخصی که برای کسب روزی حلال کار و تلاش می‌کند، درجه‌ای از ارزش را دارد؛ اما کسی که برای تقویت کشور و خدمت به مظلومان و محرومان فعالیت می‌کند از اجر و منزلت بالاتری برخوردار است.

استاد اخلاق حوزه علمیه ضمن تفصیل نیات مختلف برای تقویت نظام، اظهار داشت: گاهی تقویت نظام به پشتوانه عرق ملی و میهن‌پرستی است، گاهی نیز این کار به‌خاطر این که کشور، متعلق به امام زمان -صلوات‌الله علیه- است و با هدف اعتلای اسلام و خدمت به شیعه انجام می‌شود. یقیناً با این نیت، اجر و ارزش عمل شخص قابل مقایسه با نیت‌های دیگر نیست.

علامه مصباح یزدی با اشاره به حدیث «ضربة علی يوم الخندق افضل من عبادة الثقلين»، تأکید کرد: نکته‌ای که باعث شد ارزش یک

دیدار ها و سخنرانی‌های علامه مصباح یزدی

یکشنبه ۹۵/۹/۲۸
دیدار با جمعی از اساتید، طلاب و دانشجویان جامعه الزهرا (س)

جمعه ۹۵/۱۰/۳
دیدار با کمیته علمی همایش ملی تمدن نوین اسلامی

دوشنبه ۹۵/۹/۲۹
دیدار با جمعی از فرماندهان و مدیران عالی ناجا

سه‌شنبه ۹۵/۱۰/۷
دیدار با جمعی از مدیران مرکز پژوهش و سنجش افکار صدا و سیما

سه‌شنبه ۹۵/۹/۳۰
دیدار با اساتید معارف اسلامی مؤسسه امام خمینی(ره)

شنبه ۹۵/۹/۲۷
دیدار با جمعی از اساتید و طلاب مدرسه علمیه شهید صدوقی

چکیده مقاله «بررسی تحلیلی سیر تفسیر اجتماعی قرآن کریم در قرن اخیر»

صادق گلستانی / عضو هیئت علمی گروه جامعه شناسی مؤسسه امام خمینی (ره)

مسئله اصلی این پژوهش، بررسی فرایند شکل گیری تفسیر اجتماعی، به عنوان یکی از تحولات فرهنگی - اجتماعی قرن اخیر در جهان اسلام است که با روش تحلیل محتوای و با مطالعه تفاسیر ترتیبی و موضوعی مفسران قرآن صورت می پذیرد. این رویکرد تفسیری، در چارچوب مواجهه جهان اسلام با جهان مدرن قابل شناسایی است. مواجهه دنیای اسلام با پیشرفت های علمی و فنی جهان غرب، در کنار عقب ماندگی جهان اسلام، برخی از مصلحان اجتماعی را به چاره اندیشی واداشت. آنان با شناخت درد جامعه اسلامی، درمان آن را در بازگشت به قرآن و بازخوانی آن، به گونه ای که پاسخ گوی نیازهای زمانه باشد، یافتند. تفسیر اجتماعی از آغاز قرن چهاردهم توسط برخی مفسران، در قالب تفسیر ترتیبی «المنار» شروع شده و سیر تکاملی آن را در قالب تفسیر ترتیبی و موضوعی تا به امروز ادامه داده است.

چکیده مقاله «چیستی علم اجتماعی مسلمین»

نصرالله آقاجانی / استادیار علوم اجتماعی دانشگاه باقرالعلوم علیه السلام

«علم اجتماعی مسلمین»، مجموعه ای از اندیشه ها و تفکرات نظام وار و روشمند در حوزه موضوعات و مسائل اجتماعی برای رفع نیازها و رسیدن به سعادت و کمال انسانی است. در چیستی و هویت علم اجتماعی مسلمین، و نیز تمایز آن از علوم اجتماعی، به ویژه جامعه شناسی مدرن تلاش علمی شایسته ای لازم است که این مقاله گامی در این مسیر است. نوع مسائل علم اجتماعی مسلمین، مبتنی بر بنیادهای اسلامی و دارای مفاهیم، موضوعات و مسائلی خاصی است که به آن هویتی ممتاز با پیشینه طولانی داده است. این علم دارای ویژگی هایی نظیر هویت فراتاریخی، و بهره مندی از ظرفیت تعمیم یافتگی، ابتناء بر اصول و بنیادهای اسلامی، به ویژه توحیدگرایی در هستی شناسی و حقیقت گرایی انتقادی بر حسب وحی، عقل و حس در معرفت شناسی، آرمان گرایی و داشتن رویکرد هرمی به هستی و جهان اجتماعی، برخی از مهم ترین ویژگی های آن است.

برگزاری همایش ملی «علم اجتماعی مسلمین»

همایش ملی «علم اجتماعی مسلمین» به همت معاونت پژوهش مؤسسه امام خمینی (ره) با همکاری جامعه المصطفی العالمیه، رادیو معارف، دانشگاه باقرالعلوم، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه و دانشگاه جامع امام حسین علیه السلام در تالار مؤسسه امام خمینی (ره) برگزار شد.

به گزارش روابط عمومی مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، در این همایش که از هشت صبح پنج شنبه، دوم دی ماه ۹۵ برگزار شد، پس از ارائه مقالات برتر، حجت الاسلام و المسلمین دکتر پارسانیا و حجت الاسلام والمسلمین دکتر کلاتنری به سخنرانی پرداختند و در پایان این همایش ملی نیم روزه، میز گرد علمی با عنوان «علم اجتماعی مسلمین، بازخوانی ظرفیت ها» با حضور اساتید محترم برگزار شد. گفتنی است از بین هشتاد مقاله که مورد ارزیابی قرار گرفته اند، نوزده مقاله برگزیده وجود دارد که در نشریه معرفت فرهنگی اجتماعی شماره ۲۵ و ۲۶ به چاپ رسیده است.

چکیده مقاله «جامعه‌شناسی اخلاق در اندیشه فارابی»

سعید مقدم / دانشجوی دکتری دانش اجتماعی مسلمین دانشگاه باقرالعلوم علیه السلام جامعه‌شناسی اخلاق، با درک ساخت اجتماعی و نظام کنش اجتماعی، به فهم چرایی و چیستی وضعیت اخلاقی می‌پردازد. فارابی، اندیشمند مسلمانی است که در برخی از آثار خود از منظر جامعه‌شناسی اخلاق به تفصیل، روابط اخلاق و ساخت جامعه را تجزیه و تحلیل کرده است. بازخوانی آثار اندیشمندان مسلمان، زمینه تولید علم براساس فرهنگ اسلامی و بومی را فراهم می‌آورد. پرسش از روابط بین اخلاق و ساخت اجتماعی در اندیشه فارابی، محور اصلی این تحقیق است. با روش هرمنوتیک به آثار فارابی مراجعه نموده، پس از طرح پرسش‌های پژوهش، به واکاوی پاسخ آنها می‌پردازیم. فارابی از یک سو، نگاهی اخلاقی به شکل‌گیری زیست اجتماعی و طبقه‌بندی جوامع دارد و از سوی دیگر، نظام اخلاقی را متأثر از مدل حکومت، طبقه حاکم، شغل و تقسیم کار، گروه‌های همسالان، نوع معماری مسکن و شهرسازی و وضعیت جغرافیایی و آب و هوایی و... می‌داند.

چکیده مقاله «ظرفیت‌ها و ضرورت‌های اندیشه اجتماعی در کلام اشاعره»

ابراهیم عباسپور / دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی فرهنگی مؤسسه امام خمینی(ره) هر نظریه اجتماعی در بدو شکل‌گیری، از عوامل متعددی تأثیر می‌پذیرد. اندیشه اجتماعی اشاعره نیز مبتنی بر مبادی و مبانی معرفتی و غیرمعرفتی خاصی است که در ریشه کلام اشعری دارد. ابتدای چنین دانشی بر مبانی کلام اشعری، حوزه‌های فکری ویژه‌ای را فعال می‌کند که محافظه‌کاری و تمرکز بر توصیف و تبیین را وظیفه اصلی این دانش قرار می‌دهد. با توجه به عقبه تفکر اشعری، ظرفیت دانش تفسیری، تفهیمی و انتقادی را از آن سلب می‌کند. از سوی دیگر، این دانش را به رئالیست‌ها نزدیک می‌سازد که خود را در حصار امر واقع و رخدادهای گذشته محصور کرده و ظرفیت خروج از وضع موجود و آرمان‌پردازی را نخواهد داشت. در این تحقیق، مبانی هستی‌شناختی، انسان‌شناختی و معرفت‌شناختی اشاعره، به عنوان مبانی معرفتی آنان بررسی شده است.

چکیده مقاله «روش‌شناسی رویکرد پسااخترگرایی علی حرب در نظریه اجتماعی»

هادی بیگی ملک آباد / دانشجوی دکتری اندیشه معاصر مسلمین جامعه المصطفی العالمیه این مقاله به روش‌شناسی نظریه اجتماعی علی حرب، فیلسوف و نظریه‌پرداز ساخت‌شکن لبنانی می‌پردازد. بدین منظور، با روشی تحلیلی و اسنادی ضمن اشاره به ابعاد حیات علمی و سیاسی-اجتماعی وی، به ریشه‌های اندیشمندی وی پرداخته شده است. ژاک از جمله تأثیرگذاران بر وی می‌باشد که در مباحثی چون تفاوت و نشانه بر وی تأثیر گذاشته است. منطق تحویلی و عقل‌گردشی از ابعاد مهم نگاه معرفتی حرب است که ارتباط وثیقی با نظریه اجتماعی او پیدا می‌کند. اصالت فرد و جامعه، تعامل فرهنگی، افکار عمومی، نقش نخبگان، افراط‌گرایی و اصلاح اجتماعی، از ابعاد نظریه اجتماعی حرب می‌باشد که مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته است. در پایان، ضمن اشاره به ظرفیت‌های انتقادی دیدگاه او، برخی نقطه‌نظرات انتقادی نظریه اجتماعی وی بیان شده است.

در پرتو نور

نویسنده: آیت الله محمدتقی مصباح یزدی

همه انسان ها گم شده ای حقیقی و واحد دارند که دانسته یا نادانسته به دنبال وصل اویند(خداوند) و لیکن در پی یافتن آن، بسیاری به بی راهه می افتند و بسیاری دیگر از کوتاه ترین راه نمی روند. بر این پایه، معرفت، یکی از دو شرط اساسی رسیدن به این مهم ترین هدف است. در نتیجه شناخت انحرافات در طریق عرفان، شناخت شاخصه های عرفان راستین و راه دستیابی به مقامات و مراحل نیل به این هدف، از بایسته هاست. این پژوهش در همین راستا تدوین شده است.

سیمای سرافرازان

نویسنده: حضرت آیت الله محمدتقی مصباح یزدی

کتاب پیش روی، بخشی از مباحث اخلاقی حضرت استاد فرزانه، حضرت آیت الله محمدتقی مصباح یزدی «دامت برکاته» در ترسیم ویژگی های ارزشمند شیعیان واقعی و مؤمنان راستین است. در هشت گفتار آغازین کتاب، چندین روایت به خصلت ها و ویژگی های مؤمنان و شیعیان واقعی اشاره شده و در گفتارهای بعد، بخش اول خطبه امیرالمومنین علی (ع) درباره ویژگی ها و نشانه های شیعیان واقعی و پرهیزکاران، بر اساس روایت نوف بن بکالی، بررسی و تبیین شده است. هدف اصلی کتاب ارائه نمونه های عینی و الگوهای شایسته بندگی خداوند به جویندگان راه صلاح و رستگاری است.

معیارهای انتخاب همسر از دیدگاه اسلام

نویسنده: هادی حسین خانی

خداوند متعال ازدواج را مایه آرامش زن و مرد قرار داده و بین آنان مودت و رحمت برقرار کرده است. بدیهی است تحقیق این نتایج منوط به در نظر داشتن معیارهای صحیح انتخاب همسر است. پژوهش حاضر در پی کشف و معرفی معیارهای انتخاب همسر از دیدگاه اسلام و طراحی، ساخت و اعتباریابی پرسشنامه آن به منظور سنجش میزان این معیارها در داوطلبان همسرگزینی و ازدواج است.

حرکت جوهری نفس در حکمت متعالیه و نفس

نویسنده: احمد سعیدی

صدرالمتألهین، با الهام از مضامین وحی، انقلابی در نفس شناسی عقلی به پا کرد و معارف ارزشمندی در باب احوال نفس در دو قوس نزول و صعود به ارمغان آورد. وی هم نوا با ظواهر کتاب و سنت ثابت کرد که نفس از پایین ترین درجات هستی بر می خیزد و یکی یکی و به تدریج عوالم برتر را فتح می کند و تا رسیدن به مقصد و مقصود هستی از پای نمی نشیند: «یا ایها الانسان انک کادح الی ربک کدحا فملاقیه» (انشقاق، ۶)

نود و چهارمین شماره خانه خوبان منتشر شد

نود و چهارمین شماره از خانه خوبان به همت مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی(ره) منتشر شد. به گزارش روابط عمومی مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی(ره) نشریه شماره ۹۴ خانه خوبان در آذرماه منتشر شد. در این شماره از خانه خوبان می‌خوانیم:

- آیات آبرو
- طلیعه
- ره‌نمایی خوبان
- شیخ الاشراق
- داستان بسم الله
- باورهای ناباور
- بانوی نهضت امام خمینی(ره)
- مهربانی هست
- رام کردن ببر کوهستان
- دوا اینجا، شفا آنجا
- کابوس رؤیا شده
- ده مسئله وحدت بخش
- یتیم خانه ایران
- ویژه نامه مهریه
- فرمانی برای نافرمان‌ها
- غلتیدن در رویای کودکان
- اهالی خوبان

سی‌وسومین نشریه فرهنگ پویا با موضوع انقلاب‌گری منتشر شد

عناوین

- نااهلان خودشیفته را با انقلابی ماندن چه کار؟
- برای خدا قیام کنید
- از بنده خدا به مردمی که برای خدا به خشم آمدند
- شاخصه‌های انقلابی‌گری از نگام امام خمینی(ره)
- شاخصه‌های انقلابی‌گری از نگام امام خامنه‌ای(مدظله‌العالی)
- «اصل فکر غیرانقلابی، راحت‌طلبی، سودجویی و سازشکاری است.»
- گفتگوی پویا با علامه مصباح(حفظه‌الله)
- لباس دین در نظرتان کهنه شد
- انقلابی‌گری؛ مولود تفکر شیعی
- انقلاب، انقلاب اسلامی، انقلابی‌گری
- با این نسخه‌ها حوزه‌ها انقلابی می‌ماند

معرفت فلسفی ۵۲ - تابستان ۱۳۹۵

- فصل نامه ای علمی - پژوهشی در زمینه علوم فلسفی تابستان ۱۳۹۵
- واژه‌شناسی معرفت و امکان تحلیل آن / محمد حسین زاده یزدی (ص ۷)
- تبیین و بررسی مبنای علامه طباطبائی با نگاهی به شبهات جدید / رضا باذلی - حسن عبدی (ص ۲۷)
- تبیین و ارزیابی دیدگاه زگزیسکی درباره بُعد هنجاری در قلمرو شناختفصل نامه ای علمی - پژوهشی در زمینه علوم فلسفی تابستان ۱۳۹۵ / مهدی شکری (ص ۵۳)
- تأملی درباره عالم خارج از ذهن / محمد بنیانی (ص ۸۳)
- تأملی انتقادی بر «فهم متعارف» مور / محسن مقری - احمد مقری - مریم حسن پور (ص ۱۰۵)
- بررسی نظریه بساطت حقیقت وجود و فروع معرفت شناختی آن / موسی ملایری (ص ۱۲۳)
- نوآوری‌های حکیم سبزواری درباره مسئله اصالت وجود / حسینعلی شیدان شید (ص ۱۴۵)
- بررسی برهان صدیقین صدرالمآلهین / احمد محمدی پیرو (ص ۱۷۱)

معرفت ادیان
نشریه علمی پژوهشی

تورات قبل از نزول قرآن کریم دچار تحریف جدی شده است

مصونیت آن گواه بودند، به آن حکم می کردند پس ای علمای یهود از مردم تترسید و از من بترسید و به وسیله تحریف آیات من بهای اندکی به دست نیاورید. و کسانی که بر طبق آنچه خداوند نازل کرده حکم نکنند آنها را کافرند.

استاد اخلاق حوزه علمیه قم با اشاره به این که واژه «تورات» در منابع لغوی به معنای قانون بیان شده است، عنوان داشت: پاسخ به این مساله که در متن کتاب تورات چه مبانی بیان شده است از سؤالاتی است که در زمان پیامبر اکرم (ص) رایج بوده است؛ بر این اساس خداوند متعال در ادامه آیه چنین فرموده است «فِيهَا هُدًى وَ نُورٌ» بر مدار این تحلیل عمل به تورات مقدمه هدایت و نورانی شدن است.

وی افزود: ظاهر آیه نشان از آن است که در این آیه تورات واقعی که بر خود حضرت موسی (ع) نازل شده است مورد نظر قرآن کریم است؛ چراکه تورات رایج فعلی توراتی است که در زمان پیامبر اکرم (ص) بوده است کتابی تحریف شده بوده چنانچه که رسول گرامی اسلام (ص) در برخی از روایات آن را کتابی تحریف شده توصیف فرموده اند.

حجت الاسلام فقیهی با اشاره به این که تورات از دوران رسول گرامی اسلام تا به حال دیگر مورد تحریف قرار نگرفته است، اظهار داشت: تورات قبل از نزول قرآن کریم دچار تحریفات جدی شده است؛ این در حالی است که علامه طباطبائی در مورد تورات فعلی معتقد است که برخی از آیات تورات همان آیات تورات اصلی است؛ همچنین علامه در المیزان در ذیل تفسیر آیه ۴۴ سوره مائده هدایت و نورانی شدن را بر همین تورات فعلی تطبیق کرده است.

استاد اخلاق حوزه علمیه قم به تشریح استدلال علامه طباطبائی (ره) در تفسیر آیه ۴۴ سوره مائده پرداخت و ابراز داشت: علامه طباطبائی در ذیل تفسیر این آیه چنین می نویسد «ما تورات را نازل کردیم که در آن مقداری احکام و معارف الهی و مایه هدایت و نور وجود دارد، و هدف از انزال تورات هدایت مردم و رفع اختلافات آنها بود؛ این که انبیائی را که به تورات حکم می کردند با وصف اسلام توصیف فرمود به جهت آن است که مراد از اسلام در اینجا تسلیم برای خداست که این همان دین واحد در نزد خدا است و شأن مؤمن به خدا و تسلیم در برابر او این نیست که نسبت به قبول هیچ یک از احکام و شرایع تکبر بورزد، پس انبیاء مطابق تورات بین مردم یهود حکم می نمودند و مراد از ربانیون علمائی است که از هر چه غیر خداست بریده اند هم در مرحله علم و عمل و همچنین به معنای کسانی که تربیت بشر به آنها محول شده است.

استاد اخلاق حوزه علمیه قم با اشاره به این که واژه «تورات» در منابع لغوی به معنای قانون بیان شده است، عنوان داشت: پاسخ به این مساله که در متن کتاب تورات چه مبانی بیان شده است از سؤالاتی است که در زمان پیامبر اکرم (ص) رایج بوده است؛ بر این اساس خداوند متعال در ادامه آیه چنین فرموده است «فِيهَا هُدًى وَ نُورٌ» بر مدار این تحلیل عمل به تورات مقدمه هدایت و نورانی شدن است.

حجت الاسلام سید احمد فقیهی امروز در نشست تخصصی تفسیر قرآن کریم که در مدرسه ۵ شبستان بزرگ نجمه خاتون (س) آستان مقدس حضرت معصومه (س) برگزار شد به تحلیل تفاسیر مرتبط با آیه ۴۴ سوره مائده پرداخت و اظهار داشت: خداوند متعال در این آیه شریفه به صراحت نزول تورات و کتب آسمانی را از سوی خود اعلام داشته است؛ بر این اساس اگر بخواهیم نام گذاری تورات را مورد بررسی و کنکاش علمی قرار دهیم اقتباس این نام مانند قرآن کریم است این در حالی است که واژه «قرآن» در منابع لغوی به معنای خواندن توصیف شده است.

کارشناس تفسیر قرآن کریم با اشاره به اینکه درک حقیقی متن آیه ۴۴ سوره مائده انسان را به شگفتی های عجیبی می رساند، گفت: خداوند متعال در این آیه صراحتاً فرموده است «إِنَّا أَنْزَلْنَا التَّوْرَةَ فِيهَا هُدًى وَ نُورٌ يَحْكُمُ بِهَا النَّبِيُّونَ الَّذِينَ أَسْلَمُوا لِلَّذِينَ هَادُوا وَ الرَّبَّانِيُّونَ وَ الْأَخْبَارُ بِمَا اسْتُحْفِظُوا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ وَ كَانُوا عَلَيْهِ شُهَدَاءَ فَلَا تَخْشَوُا النَّاسَ وَ اخْشَوُا اللَّهَ وَ لَا تَشْتَرُوا بِآيَاتِي ثَمَنًا قَلِيلًا وَ مَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ» به یقین ما تورات را فرو فرستادیم که در آن هدایت و نور بود، پیامبرانی از زمان موسی تا زمان عیسی که تسلیم دین موسی بودند بر طبق آن برای کسانی که یهودی بودند داور می کردند، و نیز علمای ربّانی و دانشمندان تورات شناس بدان جهت که از آنها حفظ کتاب خدا خواسته شده بود و بر بقا و

برنامه همایش نیم روزه جایگاه مذاکره با دشمن در سیره اهل بیت (علیه السلام)

جایگاه مذاکره با دشمن
درس سیره اهل بیت
مبانی، شاخص ها، اهداف، نتایج

سخنران افتتاحیه:
حجت الاسلام والمسلمین استاد مهدی پیشوایی

سخنران اختتامیه:
حضرت آیت الله عباس کعبی

میزگرد علمی:
حجت الاسلام والمسلمین استاد محمد هادی یوسفی غروی
حجت الاسلام والمسلمین دکتر محمد جواد نوروزی
حجت الاسلام والمسلمین دکتر محمد رضا جباری
حجت الاسلام والمسلمین دکتر جواد سلیمانی

به گزارش روابط عمومی مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) «همایش نیم روزه جایگاه مذاکره با دشمن در سیره اهل بیت» روز پنجشنبه ۱۳۹۵/۱۰/۳۰ در تالار مؤسسه امام خمینی (ره) از ساعت ۸ الی ۱۲ برگزار شد. برنامه های این همایش نیم روزه به شرح زیر بود:

- سخنرانی
- حجت السلام و المسلمین استاد مهدی پیشوایی
- ارائه مقاله
- حجت السلام و المسلمین دکتر حامد منتظری مقدم
- حجت السلام و المسلمین دکتر قاسم شبان نیا
- میزگرد:
- حجج اسلام آقایان: دکتر جباری، محمدجواد نوروزی، یوسفی غروی، جواد سلیمانی
- سخنرانی اختتامیه
- حضرت آیت الله عباس کعبی

کرسی ترویجی «بررسی و نقد انقلاب کپرنیکی کانت»

به همت گروه فلسفه مؤسسه امام خمینی (ره) برگزار شد. به گزارش روابط عمومی مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، کرسی ترویجی «بررسی و نقد انقلاب کپرنیکی کانت» با سخنرانی حجت الاسلام دکتر احمد سعیدی و نقد و بررسی آیت الله فیاضی و حجت الاسلام دکتر احمد ابوترابی روز چهارشنبه ۱۳۹۵/۱۰/۲۹ ساعت ۱۸:۳۰ در سالن اندیشه مؤسسه امام خمینی (ره) برگزار شد.

کرسی ترویجی
گروه فلسفه مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) برگزار می کند:

بررسی و نقد انقلاب کپرنیکی کانت

سخنران:
حجت الاسلام و المسلمین دکتر احمد سعیدی

ناقدان:
حضرت آیت الله غلامرضا فیاضی
حجت الاسلام و المسلمین دکتر احمد ابوترابی

مدیر کرسی:
حجت الاسلام و المسلمین عالم چاهوکی

زمان: چهارشنبه ۱۳۹۵/۱۰/۲۹ ساعت ۱۸:۳۰
مکان: مؤسسه امام خمینی (ره) طبقه چهارم، سالن اندیشه

نشست علمی «حوزه و وظایف رسانه ای»

به همت گروه مدیریت مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) برگزار شد. به گزارش روابط عمومی مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، نشست علمی «حوزه و وظایف رسانه ای» با سخنرانی دکتر علی نهاوندی و نقد و بررسی حجت الاسلام دکتر نادری روز چهارشنبه ۱۳۹۵/۱۰/۲۹ ساعت ۱۰:۳۰ صبح در سالن اندیشه مؤسسه امام خمینی (ره) برگزار شد.

نشست علمی
گروه مدیریت مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) برگزار می کند:

حوزه و وظایف رسانه ای

سخنران: جناب آقای دکتر علی نهاوندی

ناقد: حجت الاسلام والمسلمین دکتر محمدهدی نادری

زمان: چهارشنبه ۱۳۹۵/۱۰/۲۹ ساعت ۱۰:۳۰
مکان: مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) طبقه چهارم، سالن اندیشه

همایش تجلیل از پژوهشگران برتر مؤسسه امام خمینی(ره)

دارند. البته دارای رتبه علمی هم هستند و دو تا از نشریات ما علمی _ تخصصی می باشند و هنوز رتبه علمی ندارند ولی مقالات ارزشمندی در آن ها منتشر می شود.

معاون پژوهشی مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی(ره) گفت: تعداد مقالات چاپ شده در این نشریات ۳۵۹ مقاله است و کل نویسندگان ۴۸۴ نفر می باشند که سهم هیأت علمی با تکرار، ۱۰۹ نفر نویسنده و نویسندگان داخلی مقاله ۱۶۲ نفر هستند، یعنی ممکن است یک نویسنده چند اثر داشته باشد و نسبت مقالات داخل و خارج از مؤسسه فعلا همین است که از نویسندگان مقالات داخلی دعوت می شود تا در این زمینه فعال تر باشند.

وی ادامه داد: ۱۱ شماره ماهنامه معرفت در سال گذشته چاپ شده است. «تاریخ در آینه پژوهش» دو شماره که دو فصلنامه است، «معرفت اقتصاد» اسلامی دو شماره که دو فصلنامه است، «حکمت عرفانی» یک شماره، «فلسفه روانشناسی و دین» پنج شماره، «قرآن شناخت» دو شماره که دو فصلنامه است، «معرفت سیاسی»، فصلنامه معرفت ادیان پنج شماره، «اسلام و پژوهش های مدیریتی» سه شماره چاپ شده است.

بی ریا افزود: «اندیشه های عمومی و حقوقی» و دو فصلنامه «معرفت اخلاقی»، سه شماره چاپ شده است، «عیار پژوهش در علوم انسانی» دو فصلنامه می باشد که یک شماره آن به چاپ رسیده است،

دکتر بی ریا تصریح کرد: طرح های در دست اقدام مشترک با مراکز دیگر وجود دارد که با بعضی از نهادهای فعال و تأثیرگذار در کشور از جمله سازمان سمت و دیگر مراکز حوزوی و دانشگاهی کتاب هایی را به صورت مشترک چاپ می کنیم و این نشان می دهد که این آثار مورد تأیید آن سازمان و مراکز قرار گرفته و در راستای رسالت های آن ها هم هست و آماده سازی این کتاب ها در درست اقدام است. تاریخ فلسفه جدید معاصر در زمینه روان شناسی دین، فلسفه تاریخ در قرآن و کتاب های دیگری هم وجود دارد که در دست چاپ هست.

معاون پژوهشی مؤسسه در ادامه گزارش خود با اشاره به برخی از فعالیت ها، زحمت ها و کارهایی که گاهی از دیده و ذهن پنهان می ماند اشاره نمود و خاطرنشان کرد: زحمات کارکنان در اداره تایپ و کارهای ویرایشی تا حدودی پنهان است و باید متذکر شویم که دوستان زحمات زیادی کشیده اند. وی ادامه داد: یکی از ادارات پرکار ما اداره نشریات تخصصی است که با تعداد کمی نیروی انسانی کار ۲۰ نشریه تخصصی که فصلنامه یا دوفصلنامه و یا ماهنامه هستند انجام می شود و کمتر مرکز پژوهشی وجود دارد که این تعداد پرشمار از نشریات فعال را دارد؛ نشریاتی که دارای رتبه علمی و ترویجی باشد و به صورت جدی پی گیری شود و نشریات در مؤسسه نشریاتی هستند که رتبه علمی پژوهشی و یا رتبه علمی ترویجی

حجت الاسلام والمسلمین دکتر بی ریا در همایش تجلیل از پژوهشگران مؤسسه در سال ۹۵ گزارشی را از فعالیت های پژوهش مؤسسه از آبان ماه سال ۹۴ تا پایان مهر ۹۵ ارائه کرد.

وی در گزارش معاونت پژوهش و عملکرد مدیریت تدوین متون به پنجاه عنوان کتاب که دو عنوان آن طرح درسی و چهار عنوان از مجموعه آثار علامه مصباح یزدی بوده است اشاره کرد و افزود: ۱۳ طرح پژوهش غیر درسی و ۳۱ مورد طرح پایان نامه و تبدیل آن به کتاب از فعالیت های تدوین متون می باشد که تا ارسال به انتشارات کارهای مربوط به آن انجام شده و تعدادی از کارهای دیگر هم در حال آماده سازی می باشد.

معاون پژوهشی مؤسسه اظهار داشت: ۱۳ طرح درسی، ۱۳ کتاب از مجموعه آثار، ۲۹ طرح غیر درسی و ۳۲ پایان نامه و آثار شخصی در دست آماده سازی است. وی افزود: یکی از کتاب ها، گزیده مقتل جامع سیدالشهداء (ع) بود که قبل از ایام تبلیغ و محرم منتشر شد و کتاب دیگر، هم اندیشی معرفت شناسی است که جمعی از دانشمندان در محضر حضرت استاد مصباح، گفت و گوهایی انجام داده اند و مطالبی مهمی را نیز ایشان مطرح فرموده اند. وی ادامه داد: کتاب سیاست های کلی نظام اداری با رویکرد اسلامی، شبیه سازی انسان در آینه فقه و در زمینه مدیریت و نیز آشنایی با هرمونتیک چاپ شده است.

«اسلام و پژوهش‌های تربیتی»، «معرفت کلامی» و «معرفت فلسفی» که از لحاظ چاپ عقب نیست و به روز هستند و یکی مجله انگلیسی داریم به نام «horizons of thought» که مجله جدیدی است و یک شماره آن قبلاً به چاپ رسیده و شماره دوم آن در دست اقدام است، مجله ای که در زمینه علوم انسانی به زبان انگلیسی منتشر می شود. وی ادامه داد: دو فصلنامه «معرفت فرهنگی و اجتماعی» که چهار شماره آن به چاپ رسیده و معارف منطقی یک شماره و معارف عقلی یک شماره به چاپ رسیده است. وی افزود: «پیش در علوم انسانی»، مجله ای مربوط به پژوهش و دوماهنامه است که هنوز منتشر نشده و در دست اقدام است. معاون پژوهشی به گزارش عملکرد مدیریت پژوهشی، همایش ها، نشست ها علمی، کارورزی تحقیق و کارگروه های پژوهشی و کرسی های نظریه پردازی و ترویجی که زیر نظر این اداره انجام می شود هم اشاره کرد و افزود: در بین کارها ۴ مورد کارورزی تحقیق بوده است که ۴۰ نفر از پژوهشگران در این کارورزی شرکت نموده اند و از این کارورزی استفاده کرده اند البته نیاز به تقویت کارورزی تحقیق وجود دارد. وی ادامه داد: در گروه های پژوهشی به خاطر مضیقه های بودجه ای که وجود دارد، همه کارگروه ها فعال نیستند اما زمینه هایی برای کار وجود دارد.

بی ریا خاطرنشان کرد: نشست های علمی و برگزاری کرسی های ترویجی از جمله فعالیت های پژوهشی مؤسسه است که در سالن اندیشه برگزار می شود و البته این نشست ها کم فایده تر از همایش ها نیست و گروه ها واقعا فعال هستند. وی تصریح کرد: امسال پنج همایش برگزار شده است که همایش «علم اجتماعی مسلمین» از جمله این همایش های مهم است که در آستانه برگزاری می باشد و «فقه حکومتی» هم در آینده برگزار خواهد شد. در نشست های علمی گروه ادیان پنج نشست علمی وجود داشته است و گروه اقتصاد ۳ نشست علمی برگزار کرده است و گروه تاریخ نیز دو نشست علمی و گروه های جامعه شناسی ۸ نشست علمی در سال گذشته برگزار کرده اند. وی در ادامه افزود: گروه روان شناسی یک نشست، عرفان دو نشست، گروه فلسفه ۱۸ نشست برگزار کرده است که آمار بسیار خوبی است یعنی گروه فلسفه در حدود دو نشست در ماه برگزار نموده است، که نشست های علمی پرمحتوایی هستند و برگزار کردن آن ها چندان کار آسانی نیست. وی افزود: گروه کلام و فلسفه دین ۹ نشست برگزار کرده اند. دکتر بی ریا در ادامه گزارش فعالیت های معاونت پژوهش موسسه با تأکید بر کرسی های ترویجی که یکی از برنامه های جدید بوده است و در مدیریت امور پژوهشی بر آن تکیه بیشتری وجود دارد به

تفاوت کرسی های ترویجی با نشست های علمی پرداخت و گفت: کرسی های ترویجی با نشست های علمی این است که در کرسی های ترویجی دو نفر ناقد وجود دارد و جدی تر دنبال می شود و تعدادی از این کرسی های ترویجی هم برگزار شده است. بی ریا به فعالیت کتابخانه مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) اشاره کرد و گفت: ما در مجموع صد و چهل هزار و سیصد و هشتاد و هشت جلد کتاب در کتابخانه ها داریم و امسال با محدودیت بودجه ای که داشتیم ۴۴۷۲ جلد کتاب خریداری شده است و کتاب های اهدایی هم ۱۱۰۵ مورد بوده است که کتاب های اضافی آن را به جاهای دیگر اهدا کرده ایم. وی به برخی دیگر از فعالیت های کتابخانه اشاره کرد و توضیح داد: پشت کار منابع، مخزن، بازبینی، بازچینی، راهنمایی اساتید و محققان در کتابخانه انجام می شود. میز امانات، سالن مطالعه و ۸۰ میز محققان و کنترل ها و کارهای مختلف دیگری هم وجود دارد. وی ادامه داد: دفتر برنامه ریزی و ارزیابی کارهای مهمی انجام می دهد و جلسات را خوبی برگزار می کند، طرح های پژوهشی در شورای سیاست گذاری مطرح می شود و ارزیابی علمی گروه های علمی، برنامه ریزی ۵ ساله گروه های علمی و برنامه همین همایش و ارزیابی پژوهشگران برای تجلیل از آن ها بر عهده دفتر برنامه ریزی و ارزیابی می باشد.

به گزارش روابط عمومی مؤسسه حجت‌الاسلام والمسلمین مهدی قربانی، مسئول واحد اصطلاح‌نامه فلسفه سیاسی، در مصاحبه‌ای روند انتشار اصطلاح‌نامه فلسفه سیاسی را تشریح کرد.

* در صورت امکان ابتدا توضیحی در خصوص واحد اصطلاح‌نامه فلسفه سیاسی مرکز دایره‌المعارف علوم عقلی بیان بفرمایید.

بسم الله الرحمن الرحیم. مرکز پژوهشی دایره‌المعارف علوم عقلی اسلامی در راستای فراهم نمودن زمینه تدوین فرهنگ‌نامه‌ها و دایره‌المعارف علوم عقلی اسلامی و واضح شدن ساختار علوم عقلی و جایگاه اصطلاحات در هر علم با استفاده از نظرات کارشناسان و متخصصان علوم عقلی، اقدام به تدوین و عرضه اصطلاح‌نامه در رشته‌های علوم عقلی از جمله فلسفه سیاسی اسلامی نموده است. با این کار همه اصطلاحات فلسفه سیاسی اسلامی از طریق مشخص کردن رده‌های کلی این رشته ساماندهی شده، روابط نموداری اصطلاحات (اعم و اخص، مرجع و نامرجع و اصطلاحات وابسته) و مشترکات لفظی شناسایی می‌گردند. از این‌رو، گروه فلسفه سیاسی نیز در راستای سیاست‌های کلان مرکز، به تشکیل واحد اصطلاح‌یابی اهتمام داشته است.

در این واحد، تحقق اهدافی مدنظر بوده است که به آنها اشاره می‌شود:

- استخراج اصطلاحات فلسفه سیاسی اسلامی از منابع اصلی همراه با تعاریف آن در راستای تدوین اصطلاح‌نامه؛
- تعیین جایگاه هر اصطلاح در ساختار کلی فلسفه سیاسی تحت عنوان روابط اصطلاح‌نامه‌ای که نتیجه آن تدوین درختواره فلسفه سیاسی است؛

- عیین مدخل‌های دایره‌المعارفی و فرهنگ‌نامه‌ای با نظر به تعاریف و روابط اصطلاحات در راستای تهیه و زمینه‌سازی

تدوین مقالات فرهنگ‌نامه‌ای و دایره‌المعارفی. به منظور دستیابی به اهداف مذکور، فرایند مشخصی تعیین شد که به برخی از ابعاد مهم آن اشاره می‌شود:

- تعیین منابع معتبر فلسفه سیاسی و ارائه به شورای علمی گروه جهت اعلام نظر و تصویب
- استخراج اصطلاحات از منابع مصوب؛
- تنظیم اصطلاح‌نامه و ترسیم نمودار؛
- ارائه اصطلاحات و اصطلاح‌نامه به شورای علمی گروه جهت بررسی و تصویب؛
- مستندسازی اصطلاح‌نامه مصوب، از حیث منابع و تعاریف.

آنچه عرض شد معرفی اجمالی و کلی از واحد اصطلاح‌نامه فلسفه سیاسی است که مراحل تولید محتوای آن به پایان رسیده است و انشاءالله به زودی منتشر خواهد شد؛ در هر صورت امیدواریم تلاش‌های صورت‌گرفته در این واحد بتواند بخشی از نیازهای علمی پژوهشگران حوزه فلسفه سیاسی اسلامی را تأمین نماید.

* ضمن اشاره به مفهوم اصطلاح «فلسفه سیاسی اسلامی»، ضرورت پژوهش در این زمینه را نیز توضیح دهید.

فلسفه سیاسی یا حکمت سیاسی بخشی از حکمت عملی است که عهده‌دار بررسی عقلانی اصول و قواعد سیاست و امور مرتبط با آن همچون نسبت دین، ایدئولوژی و علم با سیاست، نسبت اخلاق و سیاست، و نیز مسائل و اهداف سیاسی چون حاکمیت، نوع حیات مطلوب سیاسی، حکومت، مشروعیت، دولت، ملت و... است. فلسفه سیاسی همچنین در تلاش است تا معرفت به ماهیت امور سیاسی را جایگزین گمان به آنها نماید. چنین رسالتی فلسفه سیاسی را در مقایسه با دیگر شاخه‌های علوم سیاسی، از اهمیت بسزایی برخوردار کرده و ضرورت پژوهش‌های اساسی در این حوزه را به وضوح نشان می‌دهد. افزون بر این، فلسفه سیاسی از جمله دانش‌های تمدن‌ساز است که در گستره تاریخ توانسته، در شکل‌گیری تمدن‌های

مختلف تأثیرگذار باشد. تلاش برای تحقق تمدن نوین اسلامی بدون برخورداری از فلسفه سیاسی منسجم و مدون و توجه به ظرفیت‌های آن نتیجه‌بخش نخواهد بود. باوجوداین، هنوز در این زمینه پژوهش‌هایی که بتواند چنین نیازی را به‌طور شایسته پاسخگو باشد صورت نگرفته است. از این‌رو، باید تلاش‌های مستمری در زمینه تبیین فلسفه سیاسی اسلامی صورت بگیرد و اصطلاح‌نامه فلسفه سیاسی اسلامی گامی آغازین در این مسیر است که توسط گروهی از اساتید و پژوهشگران فلسفه سیاسی برداشته شده است. در واقع، با در نظر داشتن این ضرورت‌ها بود که در دایره‌المعارف علوم عقلی گروه فلسفه سیاسی تشکیل شد تا بتواند بخشی از نیازهای پژوهشی جامعه علمی کشور را پاسخ دهد.

* آیا منابع اصطلاح‌نامه فلسفه سیاسی منحصر به منابع اسلامی است یا منابع غربی و غیراسلامی را نیز دربرمی‌گیرد؟

منابع اصطلاح‌نامه فلسفه سیاسی منحصر به منابع اسلامی نبوده و به دلایلی از منابع غربی نیز در آن استفاده شده است. یکی از دلایل مهم این است که خاستگاه برخی از اصطلاحات فلسفه سیاسی، منابع فلسفه سیاسی غرب است؛ برای مثال، در فلسفه سیاسی کلاسیک، فیلسوفان مسلمان برخی از اصطلاحات را به اقتباس از فیلسوفان یونان باستان وارد فلسفه سیاسی اسلامی کرده‌اند. همچنین در فلسفه سیاسی معاصر، به‌منظور فهم و نقد فلسفه سیاسی مدرن، برخی از اصطلاحات فلسفه سیاسی غرب مورد توجه قرار گرفته و در منابع فلسفه سیاسی اسلامی درباره آنها بحث شده است. افزون بر این، تقریب اصطلاحات فلسفه سیاسی غرب با فلسفه سیاسی اسلامی در اصطلاح‌نامه، نسبت فلسفه سیاسی مسلمانان با غربی‌ها را کاملاً روشن می‌کند و برخی تمایزهای مفهومی در دو نوع فلسفه سیاسی را آشکار می‌سازد. همچنین وارد کردن اصطلاحات فلسفه سیاسی برگرفته

از آثار مسلمانان، در نمودار مشترک فلسفه سیاسی اسلامی با غرب، ظرفیت‌ها و توانمندی‌های عقلی مسلمانان را برای پرداختن به مسائل موجود فلسفه سیاسی جهان کاملاً روشن می‌سازد. مجموعه این موارد ما را بر آن داشت تا در تدوین اصطلاح‌نامه فلسفه سیاسی از منابع فلسفه سیاسی غرب نیز استفاده نماییم.

گفتنی است چون هدف اصلی تهیه اصطلاح‌نامه فلسفه سیاسی، استخراج اصطلاحات و مباحث فلسفه سیاسی اسلامی بوده، در استفاده از منابع فلسفه سیاسی غرب به حد ضرورت و تنها به اصطلاحات موجود در منابع اصلی و تأثیرگذار بسنده شده است. از میان واژه‌های غربی تنها اصطلاحاتی استخراج و تصویب شده‌اند که ارتباط بالفعل یا بالقوه روشنی با مباحث مطرح‌شده در منابع اسلامی داشته‌اند.

در این مجال مناسب است توضیحی کوتاه درباره منابع اسلامی نیز بیان کنیم. مباحث فلسفه سیاسی از ادوار گذشته به‌طور جدی و مبسوط در آثار عقلی مسلمانان مطرح شده است. در این زمینه، آثار متعددی از فیلسوفان اسلامی قدیم به‌طور مستقیم ارائه شده و بخش قابل‌توجهی از مباحث نیز در ضمن آثار عام علوم عقلی مورد بررسی قرار گرفته است. در عصر حاضر، به‌ویژه پس از پیدایش انقلاب اسلامی، فیلسوفان مسلمان به‌منظور پاسخ‌گویی به نیازهای نظام اسلامی، طرح کارآمد اندیشه سیاسی اسلامی و بررسی و نقد شبهات غربی، آثار ارزشمندی را در مباحث فلسفه سیاسی تدوین نموده‌اند. افزون بر این، بخشی از مباحث مرتبط با فلسفه سیاسی در آثار مختلف و عام مربوط به علوم عقلی اندیشمندان اسلامی ارائه گردیده است. از این‌رو، در بخش منابع عقلی اسلامی، تمامی این آثار در شمار منابع فلسفه سیاسی اسلامی قرار گرفته و اصطلاحات موجود در آنها استخراج شده است.

*** ساختار کلی اصطلاح‌نامه فلسفه سیاسی اسلامی چگونه است؟**

پیش از بیان ساختار اصطلاح‌نامه ابتدا باید عرض کنم که در اصطلاح‌نامه فلسفه سیاسی حدود ۱۸۰۰ اصطلاح شناسایی و در ۱۷ رده دسته‌بندی شده‌اند. منظور از رده اصطلاحی است که کلی‌ترین مباحث و بخش‌های اصلی و مهم یک علم را نشان می‌دهد و مباحث و اصطلاحات زیادی از این علم را دربرمی‌گیرد؛ به‌طوری‌که تمامی اصطلاحات آن علم در ذیل این رده‌ها قرار داده می‌شود. با این توضیح، رده‌هایی که در اصطلاح‌نامه فلسفه سیاسی مصوب شده‌اند عبارت‌اند از: حکمت، سعادت، فضیلت، اجتماع، مدینه، مکتب، سیاست، ریاست، حکومت، حاکمیت، قدرت، امنیت، عدالت، مصلحت، آزادی، مشارکت و انقلاب.

اصطلاح‌نامه از سه بخش کلی و اساسی برخوردار است. بخش اول مربوط به تعاریف و مستندات اصطلاحات است. در این بخش تلاش می‌شود برای تمامی اصطلاحات مصوب، تعاریف و یا حداقل مستندی از منابع معتبر و مصوب فلسفه سیاسی ارائه شود. انتخاب تعداد تعاریف و مستندات نیز بر اساس درجه‌بندی اصطلاحات صورت گرفته است. کلیه اصطلاحات در سه سطح درجه‌بندی شده و برای اصطلاحات درجه اول حداکثر تا ۱۰ تعریف، برای اصطلاحات درجه دو حداکثر تا ۶ تعریف و برای اصطلاحات درجه ۳ حداکثر تا ۴ تعریف ذکر شده است. بخش تعاریف و مستندات یکی از بخش‌های مهم اصطلاح‌نامه که می‌تواند در تبیین مفهوم اصطلاحات فلسفه سیاسی اسلامی مورد استفاده پژوهشگران قرار بگیرد.

بخش دوم اصطلاح‌نامه از روابط اصطلاحات موجود در اصطلاح‌نامه تشکیل شده است. در این بخش، ذیل هریک از اصطلاحات، رابطه آن با برخی از اصطلاحات مرتبط مشخص می‌گردد. این روابط شامل اعم، اخص، مرجع، نامرجع و وابسته می‌شود. اعم اصطلاحی است که اصطلاح مورد نظر ما از زیرمجموعه‌های آن به شمار می‌آورد و به عبارت ساده‌تر،

منظور از اعم همان مقسم است. اصطلاح اخص در مقابل اصطلاح اعم قرار دارد و مصادیق آن ذیل اصطلاح اعم قرار می‌گیرند و معمولاً تقسیمات مربوط به اعم است. مراد از اصطلاح مرجع، اصطلاحی است که کاربرد آن، بر واژه‌های دیگر هم‌معنا با آن ترجیح دارد. در مقابل اصطلاح مرجع، اصطلاحات نامرجع هستند که مراد از آنها مترادف‌هایی هستند که نسبت به اصطلاح مرجع خود، کاربرد یا اهمیت کمتری دارند. آخرین رابطه‌ای که ممکن است در میان اصطلاحات باشد، رابطه وابستگی است. هدف از بیان وابسته‌ها در اصطلاح‌نامه این است که برای دو واژه‌ای که ارتباط مرجع و نامرجع و ارتباط اعم و اخص ندارند اما ارتباط دیگری بین آنها برقرار است، این ارتباط به‌گونه‌ای در نظام اصطلاح‌نامه نشان داده شود. در هر صورت، بخش دوم نیز از اهمیت فراوانی برخوردار بوده و حتی مهم‌ترین بخش اصطلاح‌نامه است که توسط اساتید برجسته فلسفه سیاسی و در جلسات متعدد علمی تعیین شده است.

بخش سوم، نمودار درختی اصطلاحات مندرج در متن اصطلاح‌نامه است. نمایش درختی اصطلاح‌نامه، بهترین شیوه نمایش ساختار کامل یک علم است و به‌روشنی روابط اصطلاحات را در یک نگاه نشان می‌دهد. این امر به محقق کمک می‌کند جایگاه هر اصطلاحی را در نظام کلی آن مشاهده نموده و در تحقیقات خود با تصویر روشنی از آن اصطلاح به تبیین و بررسی آن بپردازد.

آنچه بیان شد تصویری کلی و اجمالی از بخش‌های اصلی فلسفه سیاسی اسلامی است که البته برای آشنایی بیشتر با آن باید به خود کتاب مراجعه شود.

*** به نظر حضرت‌عالی ویژگی‌های مهم اصطلاح‌نامه فلسفه سیاسی اسلامی چیست؟**

برخی از ویژگی‌های اصطلاح‌نامه فلسفه سیاسی، ویژگی‌های عمومی اصطلاح‌نامه‌های مرکز دایره‌المعارف علوم عقلی است که در اصطلاح‌نامه فلسفه سیاسی نیز به چشم می‌خورد.

این ویژگی‌ها را می‌توان در این محورها برشمرد: ۱. جامعیت اصطلاحاتی که در هر کدام از اصطلاح‌نامه‌ها گنجانده شده‌اند؛ ۲. دقت در گزینش اصطلاحات و روابط که بدین منظور همه اصطلاحات در شورایی متشکل از اساتید و متخصصین برجسته فلسفه سیاسی مورد بحث و بررسی قرار گرفته است؛ ۳. مستند بودن تمامی اصطلاحات به منابع؛ ۴. چینه‌شناسی تاریخی تعاریف که می‌تواند در تبیین مفهوم هر اصطلاحی اطلاعات شایانی را در اختیار محقق قرار دهد؛ ۵. تلاش شده است در حد امکان از علائم اختصاری استفاده نشود بلکه با واژه‌های اصلی استفاده محققین از اصطلاح‌نامه را آسان‌تر نماید.

آنچه عرض شد ویژگی‌های عمومی اصطلاح‌نامه‌های مرکز دایره‌المعارف علوم عقلی است. افزون بر این موارد، اصطلاح‌نامه فلسفه سیاسی از ویژگی خاصی نیز برخوردار است. در این اصطلاح‌نامه بیش از ۱۰۰ اصطلاح توسط شورای محترم عملی تعریف شده‌اند که گامی مهم در تبیین مفهوم اصطلاحات فلسفه سیاسی به شمار می‌آید.

این اصطلاحات در منابع مختلف فلسفه سیاسی مورد استفاده گرفته‌اند ولی تبیینی در خصوص مفهوم آنها ارائه نشده است. از این‌رو، برای روشن شدن مفهوم آنها، شورای علمی فلسفه سیاسی اقدام به تعریف این اصطلاحات نمود. از ویژگی‌های دیگر این اصطلاح‌نامه، تعداد زیاد منابع مورد بررسی است. برای استخراج اصطلاحات، بیش از ۶۰۰ جلد کتاب توسط محققین گروه فلسفه ساسی مطالعه شده است. ویژگی دیگر اصطلاح‌نامه فلسفه سیاسی توجه خاص به منابع فلسفه سیاسی غرب است. به دلیل کاربرد برخی از اصطلاحات فلسفه سیاسی غرب در منابع فلسفه سیاسی اسلامی، تلاش شد با اصطلاح‌یابی برخی از منابع غربی تعاریف این اصطلاحات از منابع اصلی استخراج شود.

هشتاد و پنج سال از پیدایش اسلام

حجت الاسلام والمسلمین
دکتر ابو الفضل ساجدی

نفر دوم

حجت الاسلام والمسلمین
دکتر محمد فوالادی وندا

نفر اول

جناب آقای دکتر
محمد جواد توکلی

نفر سوم

شایسته
تقدیر

حجت الاسلام والمسلمین دکتر محمدرضا احمدی
گروه روان شناسی

شایسته
تقدیر

حجت الاسلام والمسلمین دکتر مهدی امیدی
گروه علوم سیاسی

شایسته
تحسین

حجت الاسلام والمسلمین دکتر ابوطالبی
گروه تاریخ اندیشه معاصر

شایسته
تحسین

شایسته
تقدیر

حجت الاسلام والمسلمین دکتر علیرضا کرمانی
گروه عرفان

شایسته
تحسین

حجت الاسلام والمسلمین دکتر حامد منتظری مقدم
گروه تاریخ

شایسته
تحسین

شایسته
تقدیر

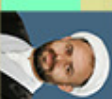
حجت الاسلام والمسلمین دکتر محسن منطقی
گروه مدیریت

حجت الاسلام والمسلمین دکتر سیدعلی حسینی
گروه ادیان

حجت الاسلام والمسلمین دکتر حمید آرمان
گروه تفسیر و علوم قرآن

شایسته
تحسین